

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inzeratni davke posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naša in tuja šolska politika.

Postopanje jugoslovanskega, italijanskega, avstrijskega in madžarskega ministra prosvete proti narodnim manjšinam.

Ministrstvo prosvete v Italiji:

Za 523.000 Jugoslovancev v šolskem letu 1923/24.

Prepovedane vse jugoslovanske šole. »La Gazzetta Ufficiale« št. 250 od 24. oktobra 1923 objavlja kraljevski dekret od 1. oktobra 1923, št. 2185, katerega čl. 17. se glasi:

»Začetkom šolskega leta 1923/24. se bo pouk v vseh prvih razredih drugorodnih ljudskih šol vršil v italijanskem jeziku.

V šolskem letu 1924/25. se bo vršil pouk tudi v drugih razredih omenjenih šol v italijanskem jeziku.

V naslednjih šolskih letih se preide zaporedoma tudi na nadaljne razrede vse dotlej, dokler se ne bo v vseh razredih ljudskih, kakor tudi meščanskih, poučevalo v italijanskem jeziku.«

Ministrstvo prosvete v Jugoslaviji:

Za 4496 dalmatinskih Italijanov v šolskem letu 1923/24. odprlo novih italijanskih šol:

V Splitu — 3 razr., 3 učit., za 108 otrok. — V Korčuli — 2 razr., 2 učit., za 42 otrok. — V Šibeniku — 5 razr., 4 učit., za 32 otrok. — V Hvaru — 2 razr., 2 učit., za neznatno število otrok.

V Starem Gradu se je radi pomanjkanja otrok morala šola zapreti na predlog Italijanov samih.

Italija vsiljuje italijanske šole naši državi. »Gazzetta Ufficiale« z 12. novembra 1923 je objavila kr. odlok-zakon od 10. septembra 1923, št. 2308, s katerim se dovoljuje vsota v znesku 500.000 Lir za nakup poslopja v Splitu za italijansko šolo. Finančni minister je odredil s posebnim odlokom vpis omenjene vsote med izredne izdatke ministrstva zunanjih zadev za proračunsko leto 1923/24. Ta odlok-zakon je predložen parlamentu, da ga izpremeni v zakon.

niko »Napretka« (Zagreb). Sa velikom ljubavlju, a sa još više truda, ovaj zajednički istup simpatična je pojava, a čine ga još simpatičnijim likovi na naslovnom listu i to: Strossmayera, Sv. Save, Trubara, Obradovića, Gundulića, Karadžića, Vodnika i Bleiweisa. U tom pravcu kreće se i sadržaj zbornika, kojemu je kalendarij samo nuzgredni dio. Spomenemo li imena suradnika: Jovića, Bakića, Čorovića, Radosavljevića, Mladenovića, Vavre, Markovića, Mandića, Rajičića, Hadžića, Černeja, Močnika, Protića, Gangla, Gavrilovića, Kranjčevića, Novaka, Jakšića, Veselinovića i Udickoga, pa biografije naših pedagoga i prosvjetnih radnika: Bakića, Basaričeka, Slomška, Natoševića, Stojanovića, Schreineru, Miodragovića, Filipovića, Adžića, Trstenjaka, Radosavljevića, Bežeka, Protića, Turića, Močnika, Rajičića, Jovića, Gangla, Dinića, Nerata, Modca, Blagojevića, Neškovića, Praprotnika, Čajkovca, Putnikovića, Jelenca, Karabegovića i Bogunovića. Ona je jasno i za laika, da su urednici časno izvršili ovaj svoj prvi istup, pa sad je na učiteljskom i prijateljskim školama, da uspije još materijalne strane. Kako je knjizi dodano obilje praktičnoga materijala, eto za naše učiteljsko ljepše i zabave i pouke, a bit će za mnogoga i poticaja, pa da i sam doprinese što za naredno godišće. Uvaži li se, da su svi naši ljudi od pera, djela i vidjela rastrkani, onda ide svaka čast učiteljskom u. J. U., što je prvo zajednički oprobalo uspjehom svoju duševnu snagu djelom, koje podnaša i najoštijoj kritici. Primijetiti nam je samo jedno, da je šteta, što nije uzet čisto bijeli glatki (satinirani) papir, pa bi knjiga bila i opremom ljepša. Na hrptu izostavljen je napis knjige, a to smeta, kad se knjiga slaže u knjižnici. Sadanji format treba da ostane, a kako braća Slovenci imadu vlastitu svoju učiteljsku tiskaru u Ljubljani i poznati su kao valjani majstori u opremanju elegantnih i umjetničkih izdanja, treba da se naredno godišće tamo odštampa već i zato, što će pare ostati u učiteljskom džepu. Još samo nešto: Prosvjetne radnike-učitelje iz pokrajine treba u prvom redu privući, a ne da ostanu po strani i vječni suradnici raznih lokalnih tjednika, samo zato, što njihova braća u Beogradu, Ljubljani i Zagrebu čitavu stvar drže u svojim rukama. Time ne mislimo, da prigrvorimo, što su ovaj put glavni suradnici iz spomenuta tri naša grada, već što kod nas obično biva, da se naprosto na prosvjetne radnike izvan centra zaboravlja. Treba znati, da baš ovi nemaju i ne mogu birati, gdje će suradivati, pa je to glavni razlog, da mnogi talenti naprosto propadaju ili naprosto zakrčljave. A čim više suradnika, tim će Kalendar biti zanimljiviji, a bogme i traženiji. Kako će se Kalendar godimice upotpunjavati, valja već sada pomišljati i na Učiteljski Zbornik (Almanah), gdje će biti zastupani učitelji-beletriste i poučni pisci, kojima je to glavna struka, a bave se pedagoškom knjigom nuzgredice. Tako će učiteljsko imati dvije knjige: Učiteljski Kalendar i Učiteljski Zbornik (Almanah), koje bi mogle sabrati sve, što je vrijedno, da se prikupi i okupi oko riječi: Učitelj, Škola i Prosvjeta.

DRUŠTVENE TAJNIKE OZIRAMA BLAGAJNIKE prosimo, naj nam NE VRAČAJO Žgečeve brošure. Sporočili vam bomo tekom meseca februara, kaj bomo ukrenili glede preostalnih izvodov.

Zagreška občina za svoje šolstvo. Zagreška mestna občina je temeljem proračuna zasnovala obsežno skrb za revno šolsko mladino. Proračun za tekoće leto izkazuje v to svrhu naslednje postavke: Za prehrano revnih šolskih otrok 65.000 Din, za razne dobrodne dečje zavode in pa ustanove 56.500 Din, za zdravljenje revnih otrok 60.000 Din, za oskrbu sirot 15.000 Din, za otroški ambulatorij 300.000 Din, za počitniško kolonijo 380.000 Din, za vzgojevalni zavod v Klinča selih 385.000 Din, za otroško okrevališče istotam 325.000 Din, za kruh revnim šolskim otrokom 70.000 Din.

za obleko, čevlje in druge potrebe revne šolske dece 660.000 Din. — Dalje je mestna občina na lastne stroške ustanovila kino za šolsko mladino. Nastavila je večje število šolskih zdravnikov specialistov. Za šole je naročila celo vrsto slik iz hrvatske zgodovine.

Hrvatski listi o Ganglovcem jubileju. »Vjesnik županije Virovitičke« (23. in 24. štev.), ki ga urejuje g. R. F. Magjer, prinaša o Ganglovi 50-letnici sledeč članek (s sliko): »Vodja slovenačkoga učiteljsstva Engelbert Gangl u Ljubljani proslavio je 12. XI. 1923. pedesetogodišnjicu svojega života, pa je tom prigodom izišao njemu u počast najbolji naš list te vrsti »Učiteljski Tovariš« (urednik: Ivan Dimnik) na 12 stranica, prikazavši iscrpivo svečarev rad, a isto tako i dnevnik »Jutro« (broj 265, od 11. XI. 1923), beogradska »Народна Просвета« (broj 81. od 11. XI. 1923.) i drugi listovi. Ono, što je za Hrvate bio Filipović, Sirovica, Milaković i Basariček, a danas je za braću Srbe: Milutin Stanković, to je za sve nas E. Gangl. On je istodobno i organizator i Soko i pjesnik i urednik. Njegov je rad opsežan, pa će se o njemu pisati sa raznog gledišta, a bilanca svega bit će: jedna snažna i rodoljubna narav, koja je čitav svoj život djelovala iz naroda za narod sa mnogo samoprijegora i sa još više svežine mladenačkih idejala. Uvaži li se, da je kao bivši narodni poslanik djelovao i na prištu političkoga rada, onda je predbežno jasna slika čovjeka, kojom se ponose svi južni Slaveni. »Učiteljski Tovariš«, »Gabrščekove knjižnice za mladinu«, »Zvonček«, izvorni radovi: »Iz luči in teme«, »Moje obzorje«, »Materine sanje«, »Dva svetova«, »Dedščina«, »Trpini«, »Dolina solz«, »Katka Poljakova«, »Sin«, »Sad greha«, »Sfinga«, »Veseli ljudi«, pozorišne recenzije u »Slovenskom Narodu«, osnutak Učiteljske Stedionice, Tiskarne, Konvikta itd., njegova su djela. Čovjek od vajakada naprednih načela ponos je Udruženja Jugoslovenskih Učitelja i riječju i djelom, dragi naš brat i iskreni drug, kojemu neka je svaka čast kod sve braće Srba, Hrvata i Slovenaca u našoj državi i slavenskoga svijeta izvan nje!

NABIRALCE NAROČNIKOV »ZVONČKA« vlijudno prosimo, naj hitijo z nabiranjem naročnikov, ker bo izšla prva številka v zadnjem tednu tega meseca. Prvo številko bomo poslali vsem lanskim naročnikom, ki je izrecno niso odpovedali. Skrbite, tovarišice in tovariši, da ne izgubimo prav nobenega lanskim naročnikov, pač pa da jih vsak na svojem kraju vsaj še toliko pridobimo. Hitite s prijavami!

UPRAVA LISTOV UJU.

Zakaj se ne skliče višjega šolskega sveta na posvetovanje. Zakon o sestavi višjega šolskega sveta je še vedno v veljavi, a vendar je zavladalo neko mrtvilo. Četudi bi personalije po novem uradniškem zakonu odpadle, je še mnogo šolsko upravnih vprašanj pri katerih bi izvoljeni zastopniki učiteljstva imeli staviti svoje pripombe, kot izraz in mišljenje učiteljstva. V interesu demokratične uprave je, da se sklicuje plenum višjega šolskega sveta na posvetovanja o šolsko in prosvetno upravnih vprašanjih. Ukinitve plenuma višjega šolskega sveta bi bil izraz nagnjenja k absolutizmu, kar bi bilo protivno zdravemu načelu demokracije.

Apel na učiteljsko požrtvovalnost. (Dopis.) Uradne učit. konference za šol. leto 1923-24 se imajo na osn. šolah, v kolikor dovoljujejo materijalna sredstva in požrtvovalnost učiteljstva, vršiti po odredbi viš. šol. sveta koncem šolskega leta in sicer tekotom meseca junija t. l. Na dnevnih red se naj dajo v prvi vrsti razprave o telovadbi, gojitvi državnega četa, o ljubezni do ožje in širše domovine in podobna predavanja. Predavatelja določijo šole za vsak okraj same. Okrajne konference moramo smatrati za važne, ker nam pokazuje sliko razvoja in napredka šolstva v posameznih letih in ga s tem pospešuje.

uradništvom. Ljudje božji, potem se tudi ne čudimo, če je toliko disciplinarnih slučajev ravno pri učiteljsvu. Okrajni glavarji in tudi nadzorniki bi lahko mnogo zmanjšali to število. Pomisliti pa je tudi treba, da po novih disciplinarnih predpisih disciplinarno postopanje ni več špas in je združeno s stroški in poti. — Zadnji tak slučaj se tiče meščanskih šol in ga tudi ne moremo odobravati.

Uredba o draginjskih dokladah. Kakor poroča »Politika« se je ustavilo delo na uredbi, dokler ne bo viden efekt redukcije in uvrstitve po novem zakonu. Razvrščanje bo končano 1. februarja t. l. Draginjske doklade hoče vlada znatno znižati. To bo najbolj zadelo poročene uradnike, posebno one z manjšo plačo, ker se vsem ukinejo družinske doklade. Kakor upa vlada, bo uredba o draginjskih dokladah gotova najdalje do konca februara, tako da bo zakon o čin. uveljavljen definitivno do 1. aprila. Od tedaj bi prejel uradniki plače po novem zakonu. — Kakor vidimo, nas hoče vlada postaviti iz dežja pod kap!

Hrvatski listi o Učiteljskem kalendarju. »Vjesnik Županije Virovitičke« prinaša v 1. številki letošnjega leta sledeči članek o Učiteljskem kalendarju: »Učiteljski kalendar Udruženja Jugoslovenskih Učitelja za god. 1924. Pred nama je djelo srpskih, hrvatskih i slovenačkih učitelja u obliku osmine na 224 str. sa mnogo slika (cijena 15 Dinara) u redakciji M. M. Stanojevića, urednika »Учитеља« (Beograd), Iv. Dimnika, urednika »Učiteljskog Tovariša« (Ljubljana) i J. Škavića, ured-

Ministrstvo prosvete v Avstriji:

Za 117.500 Slovencev v šolskem letu 1923/24. imelo šol:

Pod pritiskom »Zveze narodov« je Avstrija dovolila 3 slovenske razrede, ki so pa vsi le na papirju.

1 razred v Velikovcu (manjšinski) — 1 razred v Št. Jakobu v Rožu (manjšinski). — Enorazrednica v Selah.

Slovenskih učiteljev oblast noče namestiti.

Ministrstvo prosvete na Madžarskem:

Za 6087 Slovencev v šolskem letu 1923/24. slovenskih šol:

Nič!

Ministrstvo prosvete v Jugoslaviji:

Za 40.000 Nemcev v Sloveniji v šolskem letu 1923/24. v Sloveniji vzdrževalo:

1 popolnoma nemško meščansko šolo s štirimi razredi, 21 popolnoma nemških osnovnih šol z 43 razredi, 1 slovensko-nemško meščansko šolo, 21 slovensko-nemških osnovnih šol, 1 slovensko-nemško srednjo šolo. Vlada daje poleg tega Nemcem koncesije za kulturno-bojna nacionalna protislovenska društva.

Ministrstvo prosvete v Jugoslaviji:

Za 14.000 Madžarov v Sloveniji v šolskem letu 1923/24. v Sloveniji vzdrževalo:

14 madžarskih šol z 31 razredi.

Bilanca:

Gospodu ministru vnanjih poslov:

Za Jugoslovence v Italiji, Avstriji in na Madžarskem — skrajno pasivna.

Gospodu ministru prosvete:

Za Italijane, Nemce in Madžare v Jugoslaviji — visoko aktivna.

Iz Čehoslovaške republike.

—čhs. † Adolf Šustr, učitelj in pisatelj. V Pragi — Koširich (Vaclavska č. 311) je umrl dne 7. januarja t. l. ob 20. uri zvečer učitelj in pisatelj Adolf Šustr. Pokojni Šustr je gojil vedno velike simpatije do slovenskega učiteljstva in je prihite v prejšnjih časih z našimi severnimi brati Skalickýem, Skalom in Heinyem pogosto v našo sredo. Imel je zelo mnogo prijateljev med našim starejšim učiteljstvom. Pravilno označuje osmrtnica njegovo delovno smer: Vse življenje je posvetil blaginji svoje rodbine, v prosep naroda in v dobrobit učiteljskega stanu. Dočakal je radost, da je bil narod osvoboden Habsburgovcev ali ni dočakal osvobođenja vsega naroda in ljudstva od gršega neprijatelja, od Rima. — Blagemu pokojniku in vzglednemu tovarišu bodi ohranjen časten spomin, preostalim pa naše sožalje!

Splošne vesti.

— Čudna praksa z anonimnimi dopisi. Skoro na vsaki pokrajinski skupščini se je napravil sklep, da naj se višji šolski svet opozori, naj na anonimne časopisne napade v personalnih in šolskih zadevah ne reagira z disciplinarnimi preiskavami. Če nima ovaduh toliko poguma, da bi se podpisal ali osebno pritožil, naj tudi višji šolski svet ne ustreže s svojo pretirano potpežljivostjo takim ljudem. Svoječs smo imeli pokrajinskega namestnika, ki je strigel časopisne napade in z njimi vihtel Damoklejev meč nad uradništvom. Danes nima več častnega spomina med

jejo, kar je zelo važno za notranjo ureditev naše nacionalne države. — **Javno moramo obžalovati, da vlada noče uvideti tega in ne da sredstev za te konference ter valji breme teh konferenc na že itak slabo plačano učiteljsko.** — Konference se nam zde pa še iz drugega ozira važne. Na njih ima učiteljsko pravico izraziti svoje mnenje in staviti predloge v zadevi ureditve šolstva in pouka. To je demokratična poteza šolske uprave. Dasi pri nas že okrajna učiteljska društva izražajo na zborovanjih mišljenje učiteljskega in ukrepih šolske uprave, se nam zdi vendar važno, da dobe te izjave in predlogi uradni značaj. Želeti bi bilo le, da bi se šolska oblast tudi ozirala na te »želje« učiteljskega, posebno kar se tiče meščanskega šolstva, drugače bo tudi požrtvovalnost učiteljskega usahnila, kakršni pojavi se že pokazujejo, ker padajo prijave kandidatov za meščanskošolski izpit. Učiteljsko naj se pa za »požrtvovalnost« poslužijo svoje pravice.

— **Sklep I. šolskega semestra 1923-24.** Višji šolski svet je odredil, da se prvo polletje letošnjega šolskega leta konča na vseh šolah v Sloveniji v **četrtak, 31. januarja t. l.** Pouk ima ta dan trajati do 12. opoldne, na kar se razdele šolska izpričevala in naznanila. II. semester se prične v ponedeljek, **4. februarja**, z rednim poukom ob 8. uri zjutraj.

— **Odlikovani sinovi naših tovarišev.** Nj. Vel. kralj je naklonil najvrednejšim učencem srednjih šol božično darilo v znesku 500 Din. Darilo je dobil med drugimi tudi dijak VII. razr. realne gimnazije v Celju Božidar Černež, sin okrajnega šolskega nadzornika tov. Lj. Černeža in dijak V. razr. realne gimnazije v Ptuju Peter Kavčič, sin nadučitelja tov. Kavčiča iz Stanošina. Očetoma in sinovoma odlikovancema čestitam!

Obrambni vestnik.

— ob **Čudimo se naivnosti »Slovenčvega« dopisnika**, ki v 6. številki t. l. pričakuje odgovora in našega zagovora glede notice o zastavah. Če delajo klerikalci raztrgane in izprane zastave, pa najsi bo slovenska, ki so jo klerikalci onečastili s svojim separatističnim izrabljanjem proti državni zastavi, ali državna — čast in ponos, niso zastave v taki obliki v čast narodu in ne državi pred tujcem in vnanjim svetom. Zagovora pred »Slovenčvega« dopisnikom pa ne bo od naše strani, ker nam je v zadoščenje priznanje iz naših vrst od vseh onih, ki so čitali našo notice in »Slovenčev« lopovsko zaviti pamflet. Škoda energije, prostora in časa!

— ob **Učitelja je žalila.** Tako poroča: Dne 23. oktobra 1923 je podučeval učitelj Božidar Tomažič ljudske šole v Šmartnem na Pohorju, okraj Slovenska Bistrica učence svojega razreda v naravi. Ker hči posednice Marije Arbeiter v Kalšah ni bila pazljiva, jo je učitelj zaprl po končanem pouku. Ko je otroku postalo slabo, ga je takoj izpustil. Drugi dan mu je mati učenke po svoji drugi hčerki poslala odprto pismo s sledečo žaljivo vsebino: »... kadar boste svoje otroke imeli, te jih pa zapirate... v Vrbečev kogel jih pa tudi ni treba goniti. Zakaj ste tako vsi nori, učite jih rajši v šoli.« Arbeiter prizna, da je pisala pismo, pravi pa, da je hotela samo ščititi svojega otroka, nevedoč, da žali s tem učitelja. — Arbeiter je bila obsojena radi pregreška po § 104. srb. k. z. na 200 Din denarne kazni.

Učiteljski pravnik.

— **Š Kolekovanje osnovnošolskih izpričeval** je obvezno za šolska naznanila, odpustnice in odhodnice; kolek 5 Din. Isto velja za nadaljevalne šole. Takse so oproščeni starši, ki ne plačujejo več nego 10 Din in vdove z več nego tremi nedoletnimi otroki, ki ne plačujejo več nego 20 Din direktne davka. — Na takem šolskem naznanilu mora biti napisano, n. pr. »Oproščen takse v smislu člena 5., točke 6. zakona o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923. — Nasvetujem, da si dobe občine iz davkarjev izkaze ter jih v uradni vlogi odstopijo šolskim vodstvom. Takih strank je itak malo, ki ne plačujejo več nego 10 Din neposrednega davka. Ako bi pa zahtevali od vseh strank občinska potrdila, bo preveč razburjenja, na občinah pa tudi preveč dela. — Te takse so v veljavi že od 15. novembra 1923, a nismo dobili do danes od šolskih oblastí nobenih navodil.

— **Š O božičnih počitnicah** je bil ponekod 2. januar prost, drugod zopet šola. Pogovoriti se nismo mogli, ker smo do zadnjega dne čakali odločbe. — Kako se naj proslavi rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije, smo čitali šele političnih listih.

Učiteljsko ne dobi nikoli pravočasno obvestila. To šoli ni v čast, ne v korist.

— **Š Vojaška obveza in postranska opravila.** Vojaška obveza po novem vojennem zakonu traja (čl. 9.): od 21.—40 leta pri operativni vojski, od 40.—50 leta pri rezervi. — Med postranska opravila računata šolska oblast samo ona s honorarji. To na razna tozadevna vprašanja.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl A. Linhart: **Županova Micka**. Broš. velja s poštnino vred 21 Din. Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

— kpl Jurčič Josip, Spis. X. zvezek. Uredil dr. Ivan Grafenauer. Slovenski svetec in učitelj, Veronika Deseniška. 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 20 Din, vez. 30 Din.

— kpl V. M. Garšin: **Nadežda Nikolaievna**. Poslovenl. U. Zun. Splošna knjižnica št. 13. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš 10 Din, vez. 15 Din.

— kpl Edmond in Jules de Goncourt: **Renée Maupérin**. Prevel P. V. B. Splošna knjižnica št. 15. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Cena broš. 15 Din, vez. 21 Din.

Ocene.

— k A. Linhart: »Županova Micka« in »Veseli dan ali Matiček se ženijo«. Oder 6. zvezek. V Ljubljani 1923. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 140. Nova izdaja. Šesti zvezek »Oder«, ki ga zalaga Tiskovna zadruga v Ljubljani, prinaša v novi izdaji prvi slovenski komediji, ki jih je duhoviti prosvetljence Linhart po nemškem ozir. francoskem izvirniku sprtno priredil za naše tedanje razmere. Z njima je položil temelj naši dram. književnosti. Krepko risani značaji, živahen dialog, neprilijena situacijska komika dajejo komedijama trajno vrednost; posebno je dvodejanska »Županova Micka« po svoji preprosti scenariji in malem številu oseb kakor nalašč ustvarjena za naše manjše odre. Ako nova izdaja ni hotela zabrisati časovnega in prosvetnega kolorita dobe, v kateri sta igri nastali, se je morala kolikor mogoče tesno nasloniti na Linhartovo prireditev; zato bo dobrodošla tudi našim srednješolcem pri pouku slovenske zgodovine. Izdajatelj ve »pripombe« na koncu knjige poudarjajo pomen obeh komedij in nas seznanjajo z usodo njihovih dosedanjih izdaj.

— k Grafenauerjeva izdaja Jurčičevih zbranih spisov se bliža svojemu koncu. Ta dva zvezka in imeli bomo pred sabo vse zbrane Jurčičeve spise, zakaj sedanjí X. zvezek je zopet korak bliže izpopolnitvi te vrzeli, ki vlada na naši slovenski mizi. Dr. Prijateljeva klasična izdaja je počasi napreduje, izdaja Narodne tiskarne je že davno razprodana, zato moramo biti Grafenauerjevega Jurčiča tembolj veselí. V »Slovenski svetec in učitelj« nas popelje Jurčič nazaj v staroslovensko zgodovino, v čase sv. Cirila in Metoda. Ista iskrena domovinska ljubezen, ki je vodila Jurčičevo pero v Tugomeru, veje tudi tu iz vsake strani te knjige. Slovenstvo in slovanstvo sta gonilni sili Jurčičevega delovanja. Prvotno je mislil pisatelj iz snovi napraviti tridelen roman, nekako trilogijo iz slovenske pradavnine, pa je omagal nad delom, bolezen ga je tlačila k tlom. »Slovenski svetec in učitelj« je ostal torzo. Ko prebiramo to delo, nam je žal, da kruta usoda ni dala dokončati dela, ker Grimislava in Strahomer-Goradz vzbulata v nas željo, da bi zasledovali še v drugem in tretjem delu njihovo interesantno risano značaj. Jurčičev slog je priznano mojstersko delo in cela kompozicija je odsev Jurčičeve osebnosti. Ves veliki krog Jurčičevih častilcev in naše preprosto ljudstvo bo zopet imelo knjigo, ki jo bo bralo z vsem srcem in veliko ljubeznijo. Veronika Deseniška obravnava v dramatski obliki kosi iz zgodovine Celjskih grofov. Ta snov je potisnila že prvi slovenski pisatelj Jospin Turnograjski pero v roko in prav sedaj je obdelava Oton Zupančič tudi v dramatski obliki. Tri dni pred smrtjo je dokončal Jurčič svojo Veroniko, lahko rečemo, da je bil rokopol ob njegovem mrtvaškem odru še moker. Opilisti tega dela ni mogel. Prele ga je zasenčil smrtni angel. Zato pa ne bomo gledali s preveč kritičnim očesom na pomanjkljivo karakterizacijo oseb in na pomanjkanje pile, temveč z vsjo pleteto bomo brali to zadnje dovršeno delo Jurčičeve muze in sklonili glave pred veličastvom smrti. Iz Veronike Deseniške seje slovenski duh, kos slovenske grude se drži tega dela in zato bomo z veseljem sezgali po X. zvezku Jurčičevih spisov, da se iz njega nabliemo velike ljubezni pisatelja do vsega, kar je slovenskega in slovenskega.

— k V. M. Garšin. Nadežda Nikolaievna zavzema gotovo častno mesto med prevodi, ki smo jih zadnje čase brali v slovenskem jeziku. Jasno risani, simpatični značaji, napeto dejanje in lahek, toda izbrušeni slog so njegove vrline. Ker je V. M. Garšin med Slovenci razmeroma še malo znan, je temu primerneje, da je Splošna knjižnica uvrstila v svoj krog tudi eno njegovih del. Prevod je opremljen z lepim uvodom, ki vsaj nekoliko po kaže Garšinovo življenje in nudi tako bralcu ključ do umetnosti tega velikega in nesrečnega Rusa. Opnema je lepa. Tudi cena je zelo nizka. Zato pričakujemo, da bo knjiga našla pot v vse naše lavne in zasebne knjižnice. Saj njim je v prvi vrsti namenjena.

— k »Ljubljanski Zvon« v novem letu. »Ljubljanski Zvon« stoji v svoje 44. leto. Delo, ki ga je izvršil v tej dobi, je ogromno, naloge, ki ga čakajo v bodočnosti, še neprimerno težje, važnejše in polne odgovornosti. Zato njegovo poslanstvo še davno ni zaključeno: dolžnost vsakega kulturnega Slovenca pa je, da s svojimi močmi, materielnimi in duševnimi, podpre to našo edino svobodno literarno-umetniško revijo. Novi letnik bo otvoril Oton Zupančič s prologom »Veroniki Deseniški« — »Plišče«, ki mu bodo sledili še drugi odlomki njegove velike tragedije. Nagrado, ki je bila lani in letos razpisana v Ljubljanskem Zvonu, je razpisatelj priznal Josu Kozaku za njegov roman »Svetetera«. Razen tega vodilnega romana bo Zvon objavil še celo serijo manjših pripovednih spisov. Vladimir Levstik pridobi prevod doslej neznanega, šele po vojni odkritega občirnega poglavja iz romana »Besi« F. M. Dostojevskega. En prevod zanimivih Balzacovih »Contes drolatiques« objavi dr. A. Debeljak. Vsa pažnja pa bo

posvečena originalni noveli. Z njimi bodo zastopani Ivan Albreht s »Povestjo iz Preloma« Cvetko Golar s svežo kmečko povestjo »Zlato jabolko«, Anton Novčan s krepkimi prizori in odlomki iz romana »Ugasli vulkan«, dalje Marija Kmetova, Miran Jarc i. dr. Daljšo dramatično študijo objavi France Bevk itd., itd. Radi delnega, eventualnega povečanja Ljubljanskega Zvona, podražitve tiska in papirja ter povišanja pisateljskih honorarjev je bila uprava lista primorana povišati naročnino na 120 Din letno. Naročnina se plačuje tudi polletno in četrtletno. List se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. — Uredništvo in upravištvo »Ljubljanskega Zvona«.

— k Edmond in Jules de Goncourt: **Renée Maupérin**. S pričujočim zvezkom nam daje »Splošna knjižnica« prevod romana, ki sta ga spisala br. Goncourt. Že okoliščina, da pišeta slovensko delo dve osebi skupaj, bo za nas nova. Avtorja sta početenika francoskega naturalizma in kot taka zaslužita, da ju vsaj po enem delu poznamo tudi pri nas. Roman Renée Maupérin je slika francoske mladine iz začetka druge polovice devetnajstega stoletja. Dasi je delo v nekem oziru čisto posebno francosko, bo gotovo tudi med nami vzbudilo znatno mero zanimanja. Saj je polno pestrih slik in pogosto zelo živahno. Prevod nosi vse značilnosti prevajalčeve. Opremljen je s kratkim uvodom, ki bo našim čitateljem prav dobrodošel. Oprnema je običajna, cena nizka!

— k O Vilharjevih »Novih Djalubijah« piše odlični glasbeni strokovnjak prof. Franjo Dugan v poslednji številki »Svete Cecilije«: Naš zaslužni kompozitor izdaje pod tim naslovom zbirku svojih novijih pjesam, komponiranih za srednje grlo uz pratinju klavira. Dosada je izišao prvi svezak »Novih djalubijah«, koji sadržaje tri pjesme: »Lastavice« (Anton Medved), »Nočna pjesma« (Josip Milaković), te »Jelen i košuta« (A. Senoa). Sve su te kompozicije pisane uzornim stilom, na kakvi smo kod Vihara navikli, te odaju kompozitora, koji poznaje i ljudsko grlo i klavirnu tehniku. Te kompozicije mogu se ubrojiti među najinteresantnija djela zaslužnoga autora, te se odlikuje time, što obiluje zanimljivim modulacijama i harmonijskim kretanjama, a da pri tom ipak ne zapadaju u hipermoderu kakofofoniju. Mi te kompozicije našim pjevačima i klavirašima toplo preporučamo to više, što ni pjevačeva ni klavirna partija ne stavljaju prevaelikih tehničkih zahtjeva kod izvedbe.

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKI DOM V MARIBORU

je najmlajši del naše skupne gospodarske organizacije. Društvo se je ustanovilo 1. 1922 in ima prilično isti namen kakor »Učiteljski konvikt v Ljubljani« t. j. omogočiti učiteljskim sinovom in hčeram študij na srednjih šolah v Mariboru s tem, da jim nudi po primerno nizki ceni stanovanje in hrano ter nadzoruje njihovo vzgojo.

Društvo je torej nastalo iz nuje socialne potrebe učiteljstva in ni nikakor kako konkurenčno podjetje »Učiteljskemu konviktu v Ljubljani«, ampak ga nekako izpopolnjuje. Zakaj krajevne razmere mariborske oblasti in prirodna gravitacija te oblasti, za katero je društvo ustanovljeno, zahtevajo, da študirajo otroci učiteljskih rodbin v Mariboru, kjer je naravno in kulturno središče za celo oblast.

Tekom enega leta svojega obstanka je zbralo društvo blizu 40.000 Din kapitala. Večina okrajnih učiteljskih društev mariborske oblasti je pristopila k UDM korporativno in plačuje za vsakega svojega člana 10 Din letne članarine. Lep znesek se je nabral kot temeljni kamen UD v spomin lanj umrlega tovariša ravnatelja Mihaela Nerata, ki si je pridobil kot vsestransko delaven šolnik in dolgoletni urednik »Popotnika« neprecenljivih zaslug za razvoj slovenskega šolstva in naše organizacije. Društvo podpirajo tudi nekateri domači zavodi, pred vsem pa »Učiteljska tiskarna« iz svojega čistega dobička, kar tem bolj opravičuje izvajanje gesla »Svoji k svojim« v naših vrstah.

Društvo ima tudi pravico založništva, a se v tem kratkem času še ni moglo udeleževati na tem polju.

Pri mestni občini mariborski si je društvo že zasiguralo zelo primerno stavbišče, kjer namerava postaviti svoj dom, kakor hitro bodo to dopuščala sredstva in razmere, za sedaj pa le zbira v to potrebni kapital in posreduje pri iskanju primernih stanovanj za dijake in dijakinje iz učiteljskih rodbin.

— g **Anglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani.** Učiteljski zbor I. m. deške osnovne šole v Ljubljani Din 552. Darovali so: Jakob Dimnik Din 100, Viktorija Bratina obveznico 7% drž. posojila za Din 100, Ivan Malnarič obveznico 7% drž. posojila za Din 100; Friderik Repovž Din 62; Pavel Plesničar Din 25; Ferdo Juvanec Din 20; po 10 Din so darovali: Rado Grum, Albina Kocijančič, Ivan Kocijančič, Ignacij Labernik, Matija Lavrenčič, Djuro Lesica, Alojzij Marok, Oton Oman, Mila Rapetova, Juraj Režek, Oton Vendelin Sadar; po 5 Din so darovali: Emil Adamič, Josip Ambrožič, Ivan Bele, Niko Fabijanič, Fran Gale, Alojzij Škrinjar in Pavel Zajc. — Učiteljski zbor v Šmarju na Dolenjskem Din 140. Skupaj Din 692; zadnjič izkazanih Din 5195 = Din 5887. Hvala! Jakob Dimnik, blagajnik.

— g **Učiteljski dom v Mariboru.** Članarina: Deška osn. šola II. v Mariboru 40 Din. Učiteljji-vpokojinci (!) v Mariboru (Brence, Farčnik, Farkaš, Ferš, Heric, Kopic, Pavlišek, Podobnik, Poljanec, Itibler, Zemljič, Zinauer) 120 Din. Za Ganglov kamen so darovali: Učiteljsko v Rušah (Lasbacher, Stani, Ambruš, Logar, Seško) 50 Din; Hujdre Marjeta, učit. Dolina (Prekm.) 5 Din; Učiteljsko osn. šole v Pertoči (Prekm.) 30 Din; Učiteljsko osn. šole v Spodnji Polskavi 30 Din; Mastnak Anica, učit. Turnišče (Prekm.) 1 obveznico 7% drž. posojila à 100 Din (III. 1923). Skupaj z zadnjič izkazanimi 4412 Din = 4627 Din. Srčna hvala!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— lu **Poglavje o volonterkah** načemno s prihodnjim tednom. Za današnji številko prejeli prepozno.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 10/III.

RAZPIS NADUČITELJSKIH SLUŽB.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta se razpisujeta v tukajšnjem šolskem okraju v stalno namestitve:

1. Nadučiteljska služba na dvorazredni osnovni šoli v **Št. Ilju pri Velenju**.

2. Nadučiteljska služba na štirirazredni osnovni šoli v **Šmartnem ob Paki**.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati predpisanim potom pri označenih krajnih šolskih svetih do

dne 6. februarja 1924.

Okrajni šolski svet šoštanski, dne 8. januarja 1924.

Predsednik: Dr. Ipavic I. r.

Štev. 27/2.

RAZPIS KATEHETSkih SLUŽB V STALNO NAMESTITEV.

Z ozirom na razpis katehetskih služb v **Murski Soboti in Dol. Lendavi** v Uradnem listu št. 114 z dne 22. dec. 1923 se vsled odloka viš. šolskega sveta z dne 4. jan. 1924, št. 138 podaljša rok za vlaganje prošelj po predpisanem načinu do 31. julija 1924.

V tem času se bo nudila tudi prekmurskim katehetom priložnost, da položijo potrebni usposobljenosti izpit za poučevanje veronauka na osnovnih in na meščanskih šolah ter se potegujejo za razpisana katehetska mesta v svrhu stalne namestitve.

Vse ostale določbe prvega razpisa ostanejo v veljavi.

Okrajno glavarstvo, šolski odelek v Murski Soboti, dne 5. jan. 1924.

Okrajni glavar: Lipovšek s. r.

TEČAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO.

Dne 3. februarja 1924 začnejo na državno koncesijiranem zasebnem učilišču Legat v Mariboru zopet novi tečaji za strojepisje ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaji trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojansila v specialni trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, ali pa v šolski pisarni, Vrazova ulica 4.

MARIBORSKA TISKARNA D. D.

JURČIČEVA ULICA 4. MARIBOR, JURČIČEVA ULICA 4.

priporoča sledeče v njeni založbi izišle šolske knjige in zemljevid:

M. PIRC: **Zemljepis slovenskega ozemlja**, za učence 4. razreda osnovnih šol, s 25 podobami. Cena vezani knjigi 10 Din.

M. PIRC: **Zgodovina starega veka** za višje razrede srednjih šol, druga popravljena izdaja. Cena vezani knjigi 35 Din.

PRAVKAR IZŠLO!

Ročni zemljevid sloven. ozemlja v merilu 1:600.000, izvršen v lastnem litografskem zavodu v osmih barvah, kot plastičen zemljevid za šol. uporabo. Priredil rav. moškega učiteljskega v Mariboru M. Pirc, risal učitelj Sl. Dimnik. Cena izvodu 10 Din.

Pri večjih naročilih dobe šolske vodstva običajen popust v prid ubožnih učencev.

Z vstopom v nacionalno državo je postala naša organizacija nositeljica važne kulturne in prosvetne naloge; čimjačje in čimširše bo njeno kulturno in prosvetno delovanje tembolj bo služila narodu in državi. Kulturno in prosvetno delo naj ne bo le sredstvo drugim ciljem temveč naj služi samo svojemu vzvišenemu idealu.

PROSVETA

Glasič Poverjeništvu UJU v Ljubljani
o kulturnem in prosvetnem gibanju učiteljstva.

IVAN DIMNIK:

Sinteza delovanja „šolskih odrov“ v Sloveniji v l. 1922

Včasih je dobro, da pogledamo na svoji poti tudi malo nazaj, da zberemo drobce raztresenega stanovskega dela izven šole, da pretehtamo in precenimo to delo in si po teh rezultatih usmerjamo pot naprej.

V javnosti smo že često čuli očitke: da učiteljstvo vendar premalo deluje tudi izven šole! In zakaj? Zato ker nismo imeli nikjer zbranih podatkov in ne pregledne statistične slike s katero bi vsaj delno lahko pokazali celotno izvenskolsko delo učiteljstva. Privatnim potom je to tudi težko napraviti! Treba za vztrajnih statističnih delavcev in treba vsaj nekaj pomoči od šolske uprave in malo uradne pomoči tudi, da bi to lahko čimprej storili.

Naš princip je, da naj se vsaj za en decenij koncentrira tudi učiteljsko izvenšolsko prosvetno delo v šolskem posloju, da uveljavimo šolo kot splošen prosvetni faktor in si vzgojimo novo generacijo zrelo za širše kulturno-prosvetne cilje naroda ter da vsaj malo splavamo iz predvojnih tozadevnih razmer in utrdimo pozicijo šole v narodu tudi kot širšega prosvetnega faktorja, ne pa zgolj kot učilnico šolske mladine. V mislih imamo sistematično in dobro organizirane javne ljudske knjižnice, šolske knjižnice, predavanja, sklopitvene prireditve, gospodarske in gospodinjske tečaje, prireditve na šolskih odrih izključno v šolskem posloju. Vse to naj bi bilo namenjeno šolski in šolodrasli mladini kakor tudi ljudstvu sploh; k upravi naj bi se pritegnila, kjer treba, v prvi vrsti šolodrasla mladina, a vse naj bi bilo faktično v rokah učiteljskih zborov in pod iniciativno učiteljstva.

Na tem temelju bi bilo mogoče udejstvovati se na izvenšolskem prosvetnem delu vsakemu tovarišu in vsaki tovarišici brez vsakega pred-sodka.

Za danes se hočemo dotakniti samo enega poglavja na tem polju, t. j. delovanja šolskih odrov.

Do pravega razmaha so prišli pri nas šolski odri šele z letom 1922. in od tedaj naprej jih lahko prištejemo k širšemu in sistematičnemu izvenšolskemu prosvetnemu delu našega stanu.

Zal današnja slika še ne bo popolna, ker se nekateri tovariši niso potrudili, da bi poročali o svojih prireditvah, zato naj se oni, ki bodo pogrešali česa v poročilu, sami potrkajo na prsi.

Prireditve v prvem letu.

Vkljub temu, da je bilo leto 1922. takorekoč pričetno delo sistematičnega delovanja šolskih odrov in da nismo prejeli niti vseh poročil o prireditvah, imamo zaznamovati lep uspeh za prvo leto. Javljeno nam je bilo 157 prireditvev na šolskih odrih, kar nam popolnoma zadošča za prvo leto in je lep uspeh posebno če upoštevamo, da se je to število znatno dvignilo v letu 1923., kar bomo videli iz slike, ki jo prinesemo še pozneje v »Uč. Tov.« Zanimivo je, da so gotovi meseci in dnevi, ki se ponavljajo vsako leto, v katerih se vrši istočasno po več prireditev na šolskih odrih. Tako imamo zaznamovati v letu 1922. v januarju 12 prireditev, od katerih jih največ pada na Tri kralje; v februarju jih je bilo 17, od teh največ na Svečnico; v marcu jih je bilo 15; v aprilu 13; v maju 17; v juniju 40, od teh 28 na Vidov dan in sklep leta; v juliju 7, samo v mariborskimi okolci, kjer je bil tedaj še pouk; avgust in september sta mrtva sezija; v oktobru 2; v novembru 1; v decembru 33, od teh 9 na dan Ujedinjenja, 8 na rojstni dan kralja, 7 za Miklavža in 7 za božičnico. Ti dnevi so nam dobra direktiva za katere prilike nam je treba primernih igric, deklamovank in napevov, ki naj bi izšli iz knjižnici »Šolski oder«. Zdi se nam primerno, da ob tej priliki apeliramo na vse delavalne tovariše in tovarišice na polju izpopolnitve šolskega odra, da pošljejo primernih igric, deklamovank in napevov za te prilike ali pa sodelujejo vsaj z nasvetom izbere primerne in dobre snovi, ki naj se zbere in izda, da ne bo potreba iskati vse okrog, za kar tudi niso vsakomur knjižne na razpolago.

Organizacija šolskih odrov.

Organizacija šolskih odrov se je že v prvem letu prav lepo razvila. Uprizoritve so se vršile v 88 različnih krajih, kjer imajo ponekje že stalne zlozljive šolske odre v šolskih prostorih, drugje so se vršile predstave na provizoričnih odrih ali na izven šole. Kraji, iz katerih smo prejeli poročila o prireditvah so razvidni iz opombe¹ spo-

¹ 1. Kraji delovanja šolskega odra: 1. Vurberg pri Ptuj, 2. Litija, 3. St. Jurij ob Juž. žel., 4. Pristova pri Šmarju, 5. Sv. Trojica, 6. Podlonk

daj. Dasi je gornje število od 800 šol manjše od osmine, vendar je to lep začetni uspeh. Upoštevati pa moramo, da so se v nekaterih krajih vršile tudi prireditve na večih, različnih šolah, tako n. pr. v Ljubljani, v Mariboru, Murški Soboti in tudi drugje. Že v letu 1923. se je organizacija odrov močno dvignila in razširila, kar bomo videli iz statistike, ki jo priobčimo ob priliki. Skrbeti bo treba za to, da dobimo tudi tehniških navodil in pripomočkov za odre, čemur naj bi služil en zvezek knjižnice »Šolski oder«. Predvsem bi se moral dobiti dober in čimpraktičnejši in trajnejši načrt zlozljivega šolskega odra, katerega skica naj bi se objavila. Enako tudi skice in načrti za razne vrste kulis ter druga tehniška navodila v opisu in skicah. To bi olajšalo marsikomu delo, ki se ga straši lotiti in začeti. V tem oziru bi se bilo naslanjati na izkušnje v praksi in navodila čimširšega kroga sodelujočih tovarišev in tovarišic.

Igrice in prizorčki.

Čez šolske odre je šlo v letu 1922. vsega 184 igric in prizorčkov. Od teh je bilo 70 igrice in večdejkank, od katerih se je največkrat uprizorila »Kaznovani šaljevec« iz »Otroškega odra« in »Lažniva Milena«. Podroben pregled, katere igre so se uprizorile in kolikrat, nam kaže opomba² spodaj. Vobče je opaziti, da je učitel-

v Selški dol., 7. Svibno pri Radečah, 8. Babno polje, 9. Ponikva, 10. Ljubno v Sav. dol., 11. Št. Ilj pri Velenju, 12. Mokronog, 13. Stična na Dol., 14. Žlice pri Konicah, 15. Spitališč, 16. Zibika, 17. Tržišče, 18. Sv. Lovrenc v Slov. gor., 19. Sv. Miklavž pri Ormožu, 20. Šmartno pod Šmarno goro, 21. Soštanj, 22. Vel. Lašče, 23. Dol. Bistrica v Prekmurju, 24. Veselovo, 25. Nova cerkev, 26. Sv. Marijeta ob Pecnici, 27. Turnišče v Prekmurju, 28. Predvor, 29. Selnica ob Dravi, 30. Tezno, 31. Trebnje, 32. Dragatuš, 33. Ribnica na Dol., 34. Šmarje pod Ljubljano, 35. Kapela pri Brežicah, 36. Melincji v Prekmurju, 37. Višnja gora, 38. Vojnik, 39. Rogaška Slatina, 40. Hraštnik, 41. Črnomelj, 42. Barje — Ljubljana, 43. Sv. Duh na Ostrem vrhu, 44. Kovor pri Trzinu, 45. Murska Sobota, 46. Slovenjgradec, 47. Sv. Pavel pri Preboldu, 48. Studenci pri Mariboru, 49. Jesenje, 50. Toplice pri Zagorju, 51. Vransko, 52. St. Janž na Dol., 53. Preserje pri Ljubljani, 54. Dobra pri Celju, 55. Bukovščica, 56. Maribor, 57. Pobrežje pri Mariboru, 58. Dol. Lendava, 59. Rovte pri Logatcu, 60. Ljubljana, 61. Loka pri Zid. m., 62. Dob pri Domžalah, 63. Lutomer, 64. Leskovec pri Krškem, 65. Ribno pri Bledu, 66. Muta, 67. Kobilje v Prekmurju, 68. Cerknica, 69. Hraštnik, 70. Moravče, 71. Boštanj ob Savi, 72. St. Peter pri Novem m., 73. Hožica v Prekmurju, 74. Kostrivnica pri Rog. Slat., 75. Poljskava zg., 76. Gor. Logatec, 77. Poljskava sp., 78. Šmartno na Pohorju, 79. Sv. Duh na Ostrem vrhu, 80. Trzin, 81. Hajdina pri Ptuj, 82. St. Vid pri Grobelnem, 83. Sv. Trojica v Slov. gor., 84. Borovnica, 85. Griže v Savin. dol., 86. Rogatec, 87. Krško, 88. Brezovica.

² Uprizorjene igre: 1. Lepa naša domovina; 2. Pogumni Tonček, pravljica v 5 dej. s petjem (8 X, zelo dobra ocena); 3. Božiček, otr. igra; 4. Kaznovani šaljevec, 1. dej. iz »Otr. odra« (12 X); 5. Šivilja Klara, 3. dej. s petjem v 11 in 12 slikov (8 X); 6. Razvalina življenja; 7. Sneguljičica, igra v 5 dej. (11 X); 8. Lažniva Milena, 2. dej. (9 X); 9. Tomčkino sanje; 10. Domovina; 11. Na preji, s petjem; 12. Predice, dram., pesem s plesom v nar. nošah (2 X); 13. Mladí vojaki, dramatisirano; 14. Kralj Matjaž, spis Marica. Pesem o kralju Matjažu zložil R. Kranaršič, za vile balet Iv. Lindič; 15. Hanice pot v nebesa; 16. Darežljivi otroci, 1. dej. (5 X); 17. Dve teti, 2. dej.; 18. Pri gospodi, šaloigra (2 X); 19. Jeza nad petelinom, za dekleta; 20. Trije tički, za fante; 21. Kakršen gospod tak sluga, šaloigra; 22. Janko in Metka (2 X); 23. Škratelj (4 X); 24. Lastni želji prosta pot ali kovač hoče biti, kmečka 3. dej.; 25. Kos: Slava rokodelstvu, spevoigra; 26. Kos: Hojka — božično drevo, nastop; 27. Na izletu, igra s petjem (2 X); 28. Čista vest, igra s petjem (8 X); 29. Palčki, dram., baika s petjem v 3 dej. (2 X); 30. Kralj Matjaž, dram. priz. (Vel. Lašče) (2 X); 31. Teta iz Amerike, 2. dej (7 X); 32. Zapravljevec; 33. Za domovino (Zvonček 1921) (3 X); 34. Zaviti darovi; 35. Mir ljudem na zemlji; 36. Ribičič; Kraljestvo palčkov (4 X); 37. Lepota slepi, iz Otr. od.; 38. Jagode, 1. dej. (3 X); 39. Vedeževalka; 40. Iz raznih stanov, šalijva igra; 41. Seme iz Ribnice Urban; 42. Prstan, 2. dej. (2 X); 43. Potovanje v deveto deželo, 3. dej.; 44. Lojzka, 4. dej.; 45. Narodne noše; 46. Otroška ljubez, 3. dej.; 47. Če srca govore; 48. Finžgar: Ptičji kralj, 2. dej.; 49. Deklica s tamburico, 3. dej.; 50. Razbiti vrč; 51. Utva - Adamič: Osvobojenje, spevoigra, še nenatisnjena; 52. Letni časi, spevoigra; 53. Grošljeva: Kraljica Marija; 54. J. Pec: Potovanje po domovini, spevoigra; 55. Krojaček - junček (2 X); 56. Materin blagoslov, 3. dej. s petjem; 57. Zapravljevec; 58. Bratska ljubez; 59. Na razpotju; 60. Rokodelci; 61. Poštenost se je izkazala; 62. Mlinar in njegova hči; 63. Sirota, 3. dej.; 64. Božični sen nedolžnega otroka, 1. dej.; 65. Človeški pokle iz Otr. od.; 66. Uednjenje, igrokaz (2 X); 67. Dr. Lah: Miklavžev večer; 68. Kos: Štirje letni časi, spevoigra v 5 dej.; 69. Gospari: Matjaževi hajduki, program, 1. dej (neosob. brati); 70. Finžgar: Iz Novega Roda.

stvo uprizarjalo že natisnjene igre, ki so mu bile na razpolago potom »Otroškega odra« iz založbe »Učiteljske tiskarne«, potem »Zvončka« in igre, ki so izšle v privatnih založbah. Rokopisne igre so se malo ponavljale, kar je osebi umevno, ker niso bile vsem na razpolago in ni bilo centrale, ki bi jih zbiral, pomnoževala v rokopisu in izposojevala. In četudi bi že eksistirala, bi morala ta centrala prej te rokopisne igre dobro oceniti, ker za nekatere rokopisne igre bi bilo iz umetniškega, estetskega in dramskega ozira boljše, da se niso nikdar uprizorile. Boljši dober prevod, kakor slab original! Vsekakor nam pa dejstvo, da je učiteljstvo posegalo po izdanih igrah kaže, da je čimbolj pospešiti in pomnožiti knjižnico »Šolski oder«, da bo čimveč izbire in to v smislu programatičnega predgovora, ki je napisan na čelu 1. zvezka »Šolskega odra«. Rokopisne igre bi bilo seveda potreba najprej oceniti, če odgovarjajo občin načelom. Tako odobrene naj bi se šele rokopisno razmnožile in proti odškodnini stroškov za pomnožitvev izposojevale prvi čas v rokopisu za uprizoritev. O uspehu novih iger na odru bi morali dobiti dobra poročila. Dobiti bi bilo treba vestne in objektivne poročevalce, ki bi poročali o efektu in tehniški izvedbi igre na manjših odrih ter o nedostatkih. Šele tako odobrene nove rokopisne igre naj bi šle v tisk in naj bi izšle v knjižnici »Šolski oder«. Seveda je s tem računati na nestrpnost avtorjev, ki upravičeno težko čakajo na svoj zasluženi honorar, in ki s svojimi urgencami zahtevajo, da bi se za odgovarjanje poverilo skoro posebnega tajnika. To so težave prvega začetka!

Gospodarska podlaga prosvetne organizacije.

Sedaj pa še par besedi o tantjemah.

Centrala, ki ima organizirati in regulirati prosvetno delo je »narodno-prosvetni osek« Pov. UJU. Največja hiba tega odseka je morda ta, da mu v organizacijsnem proračunu ni predvidenih nobenih sredstev, na podlagi katerih bi lahko uspešno deloval. V to svrhu pa novi poslovnik za odseke predvideva poseben »narodno-prosvetni sklad«, v katerega naj bi se stekali posebni prihodi, ki bi se uporabljali izključno v ta namen.

Potrebe take centrale ne more nihče tajiti; da pa ta centrala brez sredstev ne more izhajati, je jasno.

Niti knjižnica »Šolski oder« ne bi mogla pričeti izhajati, da ni priskočila Pov. UJU na pomoč Učiteljske tiskarne, ki je prevzela založništvo in s tem dala na razpolago potreben kapital in prevzela riziko, ki ga organizacija ne zmore. Tudi vprašanja honorarja avtorjem organizacija sama ne bi mogla rešiti, ker ni v organizacijsnem proračunu predvidenih nobenih kreditov. Pač pa si je Pov. UJU pridržalo izdajateljstvo knjižnice, da s tem čuva sklep pokrajinske skupščine v Ptuj in da varuje interes dobre izbire in organizacije založbe v knjižnici »Šolski oder« t. j. iger, ki naj izidejo v zbirki ter da s tem ohrani svojim članom pravico sodoodelovanja z ozirom na smer te knjižnice. Gotovo lahko organizacija boljše organizira izdajo kakor gospodarsko podjetje, posebno če ona prevzame tudi odgovornost za izdajo pred čimširšim krogom.

S prenosom založništva »Šolskega odra« na tiskarno se pa organizacija še ni razbremenila za nadaljna sredstva, ki so ji potrebna za prosvetni pokret.

Če hočemo dobro organizirati gori omenjeno centralo, bo treba še mnogo žrtev in tudi sredstev. Odprto je še vprašanje za sredstva, ki bi bila potrebna za pomnoževanje in organiziranje razpečavanja rokopisnih iger; za dobre recenzije, ki bi izvršili prvi pregled doposlanih novih iger; za urednika, ki bi organiziral vso izdajo; za prepisovanje in pomnoževanje napevov in glasbe; za poštne stroške za rokopise in drugo ter seje narodno-prosvetnega odseka.

Kredit za to predvideva v novem poslovniku »narodno-prosvetni sklad« z izrednimi prihodi.

Avtorji odstopijo za to pravice uprizarjanja Pov. UJU, da se tantje stekajo v korist »narodno-prosvetnega sklada« in se bo s pomočjo istega gradila naša izvenšolska prosvetna organizacija. Organizacija se je pa pogodila tudi z Učiteljsko tiskarno, da ji v korist »narodno-prosvetnega sklada« odstopi procentualni znesek pribitka od razprodanih izvodov knjižnice »Šolski oder«. Zato zahteva organizacija, da si vsak uprizoritelj iger iz zbirke »Šolski oder« izposluje pravico uprizoritve pri Pov. UJU, ki isto dovoljuje pod pogojem, da se za prvo uprizoritev, a konto čistega dobička uprizoritve, naroči pri Učiteljski knjižnici toliko izvodov knjižic kolikor je vlog in še dve za režiserja in šepetalca, za ponovitev ali če se že knjižice ima, pa 5% od čistega do-

kor plove brez smotra in jasne smeri v svetovni reki, je izgubljen, ta služil le drugim; zato se moramo vprašati: ali imamo pravi smoter, pravi ideal, brez pravega ideala in jasne smeri ni mogoč napredek. Kake kulturne in prosvetne ideale imamo izven šole? Usmerjajmo tudi v tem pravcu svojo pot!

bička od uprizoritve, v korist »narodno-prosvetnega sklada«, katere vsota se ima poslati na naslov Pov. UJU v Ljubljani, z označbo »za prosvetni sklad« — kot tantje.

Da bo knjižnica »Šolski oder« lahko izdala čimprej in čimveč zvezkov, se morajo založeni zvezki v čimvečji množini prej razprodati, predno se založe nova dela in je od tega odvisno čimčešče izhajanje novih zvezkov. Cena zvezkom je tako nizka in bagatelna in raditega oprema čim-enostavnejša, ker se je s tem hotela omogočiti temlažja nabava knjižic. Rokopisno razmnoževanje vlog je zabranjeno.

Prizorčki, dvo in večgovori in spevi.

Posebno hvaležni za razvedrilo in za raznobarvnost sporeda so prizorčki, dvo in večgovori, dvo in večspevi, dobri šaljivi prizorčki itd. Takih je bilo javljenih v poročilih 24, ki so navedeni v opombi. Tudi za to stran odra bo morala skrbeti knjižnica »Šolski oder«. Dasi so nam javljeni zaslövi teh prizorčkov, bi tovariši in tovarišice zelo olajšali delo izdajateljstvu ako bi Pov. UJU doposlali tudi celotno besedilo in morebiti posebne nasvete za uprizoritev. Te bi potem Pov. UJU (nar.-prosvetni osek) uredilo in izdalo. Treba bo misliti tudi na novo uglasbitev in izdajo prizorčkov za razne prilike s spremljevanjem raznih instrumentov in na zbirko že uglasbenih.

Pesmi — deklamovanke.

Isto je tudi glede pesmi — deklamovank, ki se stavijo na spored prireditev. Teh je bilo javljenih 53. A kakor mnogo manjših prizorčkov ni bilo omenjenih v poročilih, tako vsi poročevalci tudi niso naštevati vseh pesmi, ki so se deklamovale. Vsekakor bo treba zbrati tudi vsaj en zvezek dobrih deklamovank in bi pri tem tovarišice in tovariši lahko mnogo pomagali in sodelovali pri izbiri da bi Pov. UJU (nar.-prosv. osek) poslali rokopise pesmi (četudi prepise dobrih in primernih pesmi), ki bi jih potem osek uredil in izdal. Deklamovanke, ki so prešle naše šolske odre, so razvidne iz opombe³. Glede deklamovank posebno opozarjamo na izvrstno strokovnjsko razpravo gledališkega ravnatelja Skrbinška v 40, 43—45 številcih »Učit. Tovariša« v listku 1. 1922. pod naslovom »Čitanje in deklamacije v šoli«, ki je tudi zelo primerna z ozirom na deklamovanke na šolskih odrih.

Pevske točke.

Posebno živahnost sporeda pri prireditvah tvorijo pevske točke. Zelo pestro sliko pesmi, ki so se odpele na naših odrih nam kaže seznam, ki

³ Prizorčki in mali nastopi: 1. Ciciban posluša očetovo uro (2 X); 2. Mali Jugosloven (4 X); 3. Moja piška; 4. Ciciban in čebela (3 X); 5. Zupančič: Razgovor (5 X, je potreben komentar; 6. Pripovedka o nosku (4 X); 7. V solj pred ponkom; 8. Martin Kopač pride v vas (2 X); 9. Mala učiteljica pri palčkih poljančkih; 10. Narodna noša, dvogovor (2 X); 11. Korist domačih živali; 12. Jugana, vila najmlajša, odlomek iz dram. vizije; 13. Zupančič: Zabe; 14. Ciciban je zaspal; 15. Oj punčka ta; 16. Domovina, s petjem in telovadbo; 17. Slepce, petje in telovadba; 18. Razni stanovi, prizor; 19. Adamič: Dudeldajčki, žen. dvošpev; 20. Zupančič: Sirota, razgovor s petjem; 21. Ciciban; 22. Medved: Vlna ali voda?; 23. Mladí dedek, dvogovor; 24. Oba junaka, dvogovor.

⁴ Pesmi deklamovanke: 1. Odpri srce, odpri roke; 2. Kralju Petru — Osvoboditelju; 3. Soči; 4. Vapaj —; 5. Begunec; 6. Kmetiki hiši; 7. Pozabljenim; 8. Malaj in Malan; 9. Pozdrav; 10. T. Gaspari: Naša pesem; 11. Kraljevič Marko; 12. Gangl: Kaj me briga; 13. Tam v deveto goro; 14. Mati; 15. Godec; 16. Cegnar: Grančar; 17. Još jedna želja; 18. Slovenska zemlja; 19. Anka Ciganka; 20. Zaj bodem kmet; 21. Žalostni mišek; 22. Domovina; 23. Utva: Koliko je zvezdic; 24. Kette: Tončkove sanje; 25. Zupančič: Divji mož; 26. Zupančič: Hudič in kvartopirci; 27. Življenje in praznik; 28. Tinček pobalniček; 29. Raca in račka; 30. Jerejava: Tri punčke; 31. Štukelj: Vidov dan; 32. Veseli pastir; 33. Bratje v koljo stopimo; 34. Molitev; 35. Leban: Jugoslovenki; 36. Gregorčič: Znamenje; 37. Zaostali ptič; 38. Povest o kratku; 39. Otrokovo domoljublje; 40. Černež: Bogdanček Jugoslavček; 41. Na izletu; 42. Gregorčič: Siromak; 43. Življenje ni praznik; 44. Aškerc: Svetinja; 45. Majster: Na straži; 46. S. Jenko: Molitev; 47. Stritar: Mojemu narodu; 48. Jugoslavija; 49. Grušen: Tržaškim bratom; 50. Jov. Jovanovič: Uči djeda svog unuka; 51. Abstinenca; 52. Božična; 53. Sraka, šaljiva pesem.

ga navajamo spodaj pod točko. Dasi niti polovica poročevalcev ni naštevala v svojih poročilih vseh pevskih točk navedemo lahko 72 pesmi, ki so se odpele na odrih v l. 1922. in to eno do četrteroglasno, s spremljevanjem harmonija, glasovirja, v nekaterih krajih celo orkestra, nastopali so solisti in pevski zbori šolarjev. Tudi v tem oziru bo treba misliti na posebno zbirko, ki bi bila namenjena šolskemu odru in bi bilo v njej izbere za vse prilike, kjer razpolagajo z malimi sredstvi, da goje samo petje brez spremljevanja do kraja, kjer razpolagajo z orkestrom. Tudi takih spevoiger, ki bi se dale prilagoditi vsem prilikam bi potrebovali v večji izbiri.

Izredne točke sporedov.

Kot posebnosti, ki so se stavile na spored raznih prireditvev moramo še omenjati: O Božiču se je prižgalo hkrati s prireditvijo božično drevesce. — Posebno priljubljene so bile ob prireditvah žive slike. V tem oziru bi bilo potreba tudi primernih navodil in opisov alegoričnih slik za razne prilike. Dobro bi bilo ako bi prinašal tudi fotografirane posnetke takih slik »Zvonček« in bi se tako olajšalo delo. Opazili smo, da se je posebno troje živih slik priljubilo našim odrom, t. j.: Slovenec-Srb-Hrvat, molitev za slovanski rod, in morje plača, katerih nekatere so se združile s petjem. — Med odmorom so ponekde peli pevski zbori šolodrasle mladine ali odraslih, igral je učiteljski (šolski) salonski orkester itd. — Nekje so stavili na dnevni red vmes tudi telovadne nastope prostih vaj, ponekde s palicami, ponekde združene s petjem. — V nekaterih krajih so združili prireditev z razstavo risb in ročnih del, ponekde so jih združili s tombolo, ki je nesla mnogo dobička. — Priljubljeni so bili razni nagovori: govor voditelja; nagovori učencev ali učenec n. pr. o neodrešeni domovini, Srb in dom, prolog »Naš največji dan« itd., itd.; celo kratka predavanja: o telesni vzgoji, šola in dom itd. so se vmes prirejala. — Običajni so bili tudi Miklavževi večeri z nastopom Miklavža s spremstvom, za katero priliko imamo v zbirki že zbrane posebne igre od priznanega kulturnega in prosvetnega delavca in katerih glasbene točke prinaša zadnji Zvonček, uglasbene od našega skladatelja tov. F. Juvanca. — Ponekde so se posluževali za spremljevanje tudi ceter, gosli in kitare. — Posebno važnost se je poudarjalo pri igrah, njih pomen za obmejne kraje.

Namen prireditvev.

Poleg moralnega so imele prireditve tudi materialen namen in čisti dobiček je bil pri večini prireditvev humanitaren in dobroteljen. Od 71 slučajev, kjer je namen v poročilih omenjen se je porabil čisti dobiček: v 22 slučajih za knjige in potrebščine revnim šolarjem, v 11 slučajih za šolsko knjižnico, v drugih slučajih pa za revno rusko deco, za božičnico, za šolski oder, Jugoslov. Matico, Cyril Metod. Družbo, Kolo Jug. Sester, Gosposvetski Zvon, obleko otr., Učiteljski konvikt, šolsko kuhinjo, javno šolsko ljudsko knjižnico, za kulise pri šol. odr., učila, novo šolsko zastavo, orodje šolske delavnice in Dečji Dom krajišnje Marije.

Čisti dobiček.

Čistega dobička je bilo pri 30 prireditvah, v kolikor slučajih ga omenjajo poročila, 65.327 kron. Najmanjša vsota znaša 100 kron in največja 10.000 kron.

Učitelji — prosv. delavci.

Morda ni oportuno če smo pod točko *

* Pevske točke: 1. Pogledje, čudo se godi; 2. Božična; 3. Slovenec sem; 4. Lepa naša domovina; 5. Kak prijetno je na večer; 6. Na Gorenjskem je letno; 7. Če se tiste stezice; 8. V hribih se dela dan, 3 gl.; 9. Sarafan; 10. Bledi mesec; 11. Vasovalec; 12. Slovanka sem; 13. Ali ni zemlja krasna; 14. Prišla je miška; 15. Oj le šumi gozd zeleni; 16. Iz bratskog zagrljaja; 17. Sinček piše; 18. Zima; 19. Na ledu; 20. Predice; 21. Gor čez jezero, s harmonijem; 22. Planinarica, 4-glasno s harmonijem; 23. Kuharica; 24. Mladi vojaki; 25. Bože pravde; 26. Ovam ovamo (Zvonček); 27. Slavija se širi; 28. Kdor ima srce; 29. Naša stara pravda; 30. Naprej; 31. Triglav; 32. Venček narodnih pesmi; 33. Sokolska koračnica; 34. Izidor; 35. Bog je vstvaril zemljo; 36. Adamič; Dudeldajčki; 37. Trobentica; 38. Volga; 39. Uspavanka; 40. Samo tako; 41. Sem šel po dolinici, 4-gl.; Foerster; 42. Hribar; Božji volek, 4 gl.; 43. Ciganska sirota, solo petje; 44. Biljana, makedonska narodna; 45. Višnjica; 46. Volarič; Slovenskim mladencem; 47. Adamič; Vesela pesem; 48. Adamič; V goro; 49. Mak; 50. Rado ide Srb in vojnike; 51. Tko je srce u te dirne; 52. Kje dom je moj (Schaup); 53. Na tujih tleh; 54. Dober večer; 55. Na goro; 56. Telovadska; 57. Tiček; 58. Račice; 59. Petelin in putke; 60. V šolo; 61. Kje so tiste tičke moje; 62. Krasen pogled, zbor na ta nežen svet; 63. Ah zvonoj; 64. Beseda sladka domovina (Fleisch); 65. O moj preljubi dragi dom; 66. Slovenski svet ti si krasan; 67. Slovenec tvoja zemlja je zdrava; 68. Bodi zdrava, domovina; 69. Kondov; Stari guslar, z orkestrom; 70. Kosi; Molitev za Slovenski rod; 71. Jugoslovenska mati; 72. Otrokovo domoljublje; 73. Prišla je miška.

* Učitelji — prosvet. delavci: Mušičeva, Goricanova, Ema Vobič, Ciril Vobič, Ivo Pečnik, Ana Grudnikova, Ahačičeva, Vančič, Gorišek, M. Bezlačeva, Kržič, Blazinšek, Pinterič, Vidic, Zupanek, Kosančeva, Burdijan, Judičeva, Trinašič, J. Mihelič, Likar, M. Bežal, M. Porošek, Kugličeva, Glinšek, Glinškova, Sekirnik, Predan, Lundrova, Keršetova, Štubelj, Ličar, Pregelova, Čuček, Vrečkova, Šerbec, Dularjeva, Roš, Pečar, Rajner, Wittenbachova, Prestarijeva, Groharjeva, Vl. Roček, Schein, Košenin, Klaniček, Runovec, Štefančič, Sestan, Somrakova, Rupnik, Petrovec, Herbst, Hitl, Zacherl, Žagarjeva, Pleveljeva,

opombi navedli one tovariše in tovarišice, ki so si stekli v prvem letu mnogo zaslug na polju delovanja šolskih odrov. Očitalo se nam je, da je v poročilih šolskih odrov preveč samohvale in da se prižiga preveč kadila osebnemu kultu, vendar bi se upali trditi, da to za prvo leto ne velja.

Poročila o prireditvah

Ob tej priliki še par pripomb glede poročil o prireditvah šolskih odrov. Temeljni princip vseh poročil naj bi bil ta, da morajo biti poročila čimkrajša in s čimtočnejšimi podatki. Poročila v Učiteljskem Tovarišju naj služijo v prvi vrsti statistični in informativni svrhi učiteljstva v pomoč za enake prireditve. Kakor smo iz predstojee razprave videli bi bili najvažnejši podatki sledeči: Kraj uprizoritve, ali na lastnem odru v šoli ali izven nje in kje, dan uprizoritve, avtor in naslov uprizorjenih iger, prizorov itd., pevske točke, pesmi — deklamovanke in avtor, ki so se prednašale, vsota čistega dobička in namen v katerega se je uporabila, druge posebnosti glede spremljevanja itd., morda o prikladnosti iger par besedi. — Važno bi bilo tudi poročanje med dopisi v druge liste, ki so lokalno med ljudstvom razširjeni. Tu bi se moralo angažirati dopisnika izven učiteljskih vrst. Ti dopisi bi se morali tudi ozirati na omenjanje obiska, ker se s tem da vspodbude drugim ljudem, omenjati bi bilo nastope otrok, ki so imeli glavne vloge in ki so se posebno odlikovali, ter darovalce prostovoljnih prispevkov, ki si jih je treba pri blagajni z ozirrom na preplačila sproti notirati. — Tretja važna poročila bi se nam zdela o prireditvah poročila s strani otrok samih v mladinski list »Zvonček«. To bi bil najboljši kriterij za založene igre in uprizoritve z ozirrom na otroško dušo in psiho. Bila bi to tudi dobra vspodbuda za ostale učence. »Zvonček« naj bi prinašal tudi slike slikovitih prizorov in živih slik. Izvedba poročanja s strani otrok ne bi bila težka, če bi učiteljstvo dalo o uprizoritvi pisati prosti spis in bi se poslal listu, oni opis, ki ga večina otrok pripozna za najboljšega. Urednik »Zvončka« se je že izrekel, da bi bil dragevolje pripravljen prevzeti v list take dopise.

Pomen prireditvev.

Nihče ne more tajiti, da so prireditve na šolskih odrih velikega vzgojnega pomena in da bi se dala ta vzgojna vrednost še močno dvigniti. Literarno, umetniško, kulturno, estetsko, moralno, v vseh ozirih je to izborno vzgojno sredstvo ne le za otroke, temveč ravno potom otrok in bese-de ki pride iz otroških ust, srca in duše tudi za odrasle. Tendence iger in posameznih točk jim daje moralno vrednost, posamezni prizori in celota estetsko, deklamacije literarno, petje in glasba umetniško in čustveno.

Statistika za leto 1923.

Vse to nam je pokazala predstojee razprava o delovanju odrov v letu 1922, še v večji meri pa upam da se bo videlo to ko zberem statistične podatke o delovanju v letu 1923 in ko sestavim tozadevno poročilo, ki nam bo pokazalo lep napredek v vseh točkah takoj v naslednjem letu.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Dne 1. decembra so prvič nastopili naši malčki na Kalu. Proizvajala se je alegorična igra »Naša domovina«. Zlasti ganljiv je bil prizor koroških Slovencev in Slovenk, kakor tudi po Italijanu zaslužjenih bratov in sester. Marsikomu je zalesketala solza v očesu. Še dolgo bo ostal med ljudstvom spomin na ta dan.

—po Cirkovce. Na praznik ujedinjenja je šolska mladina s sodelovanjem domačih odraslih igralcev uprizorila na šolskem odru »Oporoko kralja Matjaža«. Veličastne votline, kralj Matjaž in Alenčica (v kostumih mariborskega dramatičnega društva), kraljeva oporoka, mladim junakom, prisega pred spomenikom Petra I. Osvoboditelja, navdušen nastop posameznih mladih igralcev, vse je učinkovalo s čudovito milino, ljubeznijo in vero v lastno moč. Dne 8. decembra smo igro ponovili.

—po Šola v Laporju je priredila dne 23. decembra 1923. »Božičnico« s petjem, deklamovanjem, enodejanko »Čista vest«, živo sliko s petjem »Sarafan« ter skromnim obdarovanjem šolske dece. — Šolsko vodstvo.

—po Šola v Srednji Bistrici v Prekmurju je proslavila 5. obletnico ujedinjenja na dan 1. decembra v šolski sobi pred bogato okrašeno kraljevsko sliko s petjem, deklamacijo, igrokazom in slavnostnim govorom. Proslave se je udeležila i šolska mladina iz Dolnje Bistrice. Na-

Cvirn, Vrezec, Kogelnik, Womer, Runovec, Malovrh, Groznik, Hofbauer, Tončeva, Gradišarjeva, Celnarjeva, Kovačič, Sabati, Fabič, Kopriva, B. Tomažič, Vrane, Druzović, Bertoncelj, Kerne, Pečjak, Pogin, Bizjakova, Pogačnik, Zagažen, Španger, Petričeva, Šentjur, Vrečkova, Mandelja, Zemljanova, V. Deržaj, Dularjeva, Vaupota, Kratkovič, Gaspari, Košeninjeva, Tratar, Po- točnik A.

vzoči so bili tudi starši, kojim se je vsa prireditev izredno dopadla.

—po St. Jurij ob južni žel. Učenci deške in dekliške šole v St. Juriju so uprizorili povodom rojstnega dne Njega Veličanstva dne 17. decembra v šolski telovadnici ljubko otroško igro »V deveti deželi« in prizor »Ob zibelki našega prestolonaslednika«. Med odmorom je igral domači učiteljski orkester več komadov ter so zapeli učenci za to slavje primerne pesmice. — Na splošno željo se je predstava ponovila v nedeljo 23. decembra za odrasle. Moralni in gmotni uspeh te prireditve je prav lep.

—po Zalog pri Ljubljani. V nedeljo, 2. decembra t. l. se je vršila pod vodstvom učiteljice g. G. Drašček šolska predstava »Miklavžev večer in Tončkove sanje («Zvonček« iz leta 1916.). Mladi igralci so izvrstno rešili svoje vloge. Pred igro so deklamovali učenci in učence živo in temperamentno iz vseh razredov in celo mali 3/4letni Stojko je pogumno povedal »Deček in vrabec«. Med odmori in ob pričetku so zapeli pod vodstvom učitelja M. Kregelja učenci dvo- glasno več pesmi. Šolsko sobo je napolnilo nad 100 gledalcev, katerim je bila prireditev zelo všeč. V gmotnem oziru je dala prireditev toliko, da je nato v sredo popoldne »Miklavž« obdaroval v šoli nad 100 otrok s štručkami, svinčniki in sadjem.

Šolske ljudske knjižnice.

—pk NA HUMU PRI ORMOŽU snuje javno šolsko ljudsko knjižnico DAVORIN TRSTENJAKOVO nadučitelj Anton Porekar. Knjižnica naj ohrani lokalni spomin na slavnega pedagoga, ki je na tej šoli sprejemal prve nauke. Tovariši Hrvači mu naklonijo spominsko ploščo z reliefom. Da pa ne zaostanemo za njimi mitovariši Slovenci, kajti pedagog Trstenjak je naš rojak, se obrača snovatelj, ki daruje sam večje število knjig, do celokupnega slovenskega učiteljstva, da daruje po svoji moči primerne knjige ter tako tudi od naše strani počasti in utrdi njega vreden spomin. Knjige naj se dopošiljajo šolskemu vodstvu na Humu pri Ormožu. Tovariši, spomnite se kmalu našega velikega pedagoga, da bomo lahko ob odkriju spominske plošče že knjižnico otvorili. Imena darovalcev priobčimo v Učit. Tovarišu.

—pk Ustanavljanje knjižnic in čitalnic s strani ministrstva prosvete. Ministrstvo prosvete je otvorilo narodne javne knjižnice in čitalnice v selih: Dragušci, Jovanju, N. Acibegovcu, Mihajlovcu, Trubarovu, Zupči in Novem Selu.

Gospodarski tečaji.

—pg Kmetijsko nadaljevalni pouk. Obrtno-nadaljevalne šole so deloma zopet oživljene, kmetijsko-nadaljevalne pa še spijo. Mogoče zato, ker so preveč teoretične. Zato bi bilo pripraviti sledeče: Kdor ima voljo, naj začne s kratkimi tečaji, kjer se vrše najaktualnejša kmetijska predavanja. Ravno tako se lahko vršijo tečaji za dekleta, kjer se predava o gospodinskih predmetih in poleg tega naj se vršijo tudi praktične vaje v kuharstvu. Pri kuharstvu naj bi bil princip, kako iz samih kmetijskih pridelkov napraviti okusno in tečno hrano. Takih tečajev je bilo več in se še vrše. Uspehi so naravnost odlični. Oba tečaja, moški in ženski, naj bosta prikrojena krajevnim razmeram primerno, in to glede na gospodarske razmere in pa na čas, s katerim razpolagajo fantje in dekleta. V kolikor mi je sedaj znano, so za zimске tečaje najprimernejše izrabljali večerni čas od 6.—8. in pa nedelje popoludne. Ob delavnikih so navadno šolske sobe še toliko tople, da se lahko zdrži v njih, za nedeljo se pa drva tudi že dobe. Za tistih par litrov petroleja naberejo udeleženci sami med seboj, ali pa ga plačajo naklonjeni krajni šolski sveti ali pa občine. K predavanjem se lahko pritegnejo kmetijski strokovnjaki, za kar se službeno obrnemo na oddelek za kmetijstvo v Ljubljani. Kaj pa z nagrado? No, tudi za to je skrbnjeno. Oddelek za kmetijstvo prav rad pomaga. Dobro bi bilo, da pridejo taki tečaji v razgovor pri okrajnih učiteljskih društvih. Načrte za take tečaje pa objavimo prihodnjič. B. R.

Naša kulturna organizacija.

Predavanja in poročila pri društvih. —s Savinjsko učiteljsko društvo, 3. oktobra 1923 na Gomiljskem. Od — članov, navzočih 27.

O pokrajinski skupščini in kongresu UJU, poročal predsednik.

—s Ljubljansko učit. dr., 8. 12. 1923 v realki. Od — članov, navzočih —.

O kulturnem proučevanju našega naroda, predaval univ. prof. dr. Radojčić.

—s Učiteljsko društvo za Maribor in bližnje okolice, 5. decembra 1923 v Mariboru. Od — članov, navzočih —?

O materinski ljubezni pri Cankarju, predaval prof. dr. Lj. Pivko.

Šolska ljudska predavanja.

—šm Knjige Slovenske Šolske Matice so izšle in se prično razpošiljati v najkrajšem času, in sicer: 1. Pedagoški zbornik za leto 1923., 2. Vales: Učna snov iz mineralogije in geologije in 3. Pivko-Schaup: Telovadba II. stroke, II. snopič. Stroški so pa zaradi obsega narasli, da se mora naročnino zvišati na 30 Din, o čemur bodemo poročali prihodnjič.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Vsem učiteljem P. F. S.! Mnogi tajniki še niso poslali števila ferijalcev(ik) itd. Te ponovno prosim, da store svojo fer. dolžnost. — Ne pozabite pri zborovanjih na P. S. in »Fer. sklad! — P. M.

Iz učiteljskih književnih založb.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Dr. Veber: Eitka. Učit. tisk. Cena 120 Din.
—kpl Dr. Bežak - Pribil: Pedagogika. Vzgojeslovje s temeljnimi nauki o ukoslovju. Vezano 56 Din. Učit. tiskarna.
—kpl Iv. Belle: Sadjarstvo. Učit. tisk. Vezano: 85 Din.
—kpl Ilka Waschtetova: Mejaši. Učit. tisk. Vez. 25 Din.
—kpl Šolski oder. 1. zvezek. Korban: Povodni mož. F. L.: Božične pravljice. Cena 5 Din. Napravi posebej 2 Din. Učit. tisk.
—kpl Narodne pravljice iz Prekmurja. Založništvo: Učiteljski Dom v Mariboru. Trdo vez. 15 Din, mehko vez. 10 Din.
—kpl Zvonček, ilustrirani list za mladino. Izhaja mesečno. Celoletna naročnina 30 Din. Učit. tiskarna.

Pregled.

k v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani je v zadnjem času izšlo znatno število pravih lepih del katerih avtorji pripadajo učiteljskemu stanu. V tem oziru moramo reči, da založništvo podpira v prvi vrsti kulturne in literarne delavce učit. stanu. Da se omejuje njene izdaje v prvi vrsti na dela ki zadevajo šolstvo, prosveto in mladinsko literaturo, je skoro vseobsej umevno. Rekord je dosegla Učiteljska tiskarna v svojem založništvu z izdajo »Eitke«, dela univerzitetnega profesorja dr. Vebra, ki ni samo največje delo, ki je izšlo v lastni založbi temveč je tudi prvovrstno znanstveno delo. Drugo, enako važno delo je »Vzgojeslovje s temeljnimi nauki o ukoslovju«, ki nam predstavlja dobro sistematično učno in potrebno knjigo za učiteljska in učiteljsko sploh. Avtorja pripadata oba učiteljskemu stanu ter sta ji priznana pedagoga dr. J. Bežak in K. Pribil. S »Sadjarstvom«, delom ravnateljstva kmetijske šole v St. Jurju ob juž. žel. Iv. Belleja je dala Učiteljska tiskarna učiteljstvu nujno potrebno in dobro pripomočno knjigo za pouk in navodilo ljudstvu v sadjarstvu, s katerim se v obliki meri bavi učiteljstvo na deželi. Biser za našo mladinsko literaturo so »Mejaši«, delo strokovne učiteljice g. Ilke Waschtetove. ki je izšlo kot božično darilo mladini za leto 1923. Knjiga je velikega vzgojnega pomena za mladino, ker ji je snov zajeta iz junaštev naših pradedov v naši zgodovini. Važno delo za povzdigo prosvete čimširših mas našega naroda je storila Učiteljska tiskarna s tem, da je prevzela založništvo novo ustanovljene knjižnice »Šolski oder.« O pomenu istega je dovolj govoreno na uvodnem mestu. Dosedaj je izšel 1. zvezek v katerem je originalno delo nadučitelja Jos. Korbana: »Povodni mož«, in prevod od nadučitelja F. L.: »Božična pravljica«, v vezani besedi. V tisku je pa že drugi zvezek, ki bo prinesel pravilčno pripovedko s plesom in petjem v 3 dejanjih »Čudežne gosli«, originalno delo učitelja Ernesta Tirana. — Navedli smo samo nekaj kulturnih in literarnih del naše domače založbe, v bodoče hočemo nadaljevati z razpravo in seznanom naših stanovskih kulturnih in literarnih delavcev ter del, ki so izšla in izidejo v založbi Učit. tiskarne in so duhovno delo našega stanu.

k v založbi Učiteljskega doma v Mariboru so izšle »Narodne pravljice iz Prekmurja«, delo nadučitelja »Kmpolskega« in učitelja Kontlerja. Čisti dobiček je namenjen za zidanje Učiteljskega doma v Mariboru.

k Naši mladinski listi. Z mladinskimi listi vzgajamo in privadimo že mladino na zasledovanje in čitanje listov v poznejši dobi ter tudi na čitanje knjig. Pred vojno smo imeli v domači založbi svoj list za šolodraslo mladino »Našo bodočnost«, in tudi družinski list za starše »Domače ognjišče«. Danes imamo v domači založbi list za sokolski naraščaj »Sokolci«, ki je namenjen telesni vzgoji mladine in s tem naroda in leposlovni mladinski list »Zvonček«, ki ga ureja naš ugledni tov. višji šolski nadzornik E. Gangl. »Zvonček« se bo v letošnjem letu prenovil, dobil bo novo obleko in zasigurne so mu lepe ilustracije, pa tudi vsebinsko se bo lahko povzpela na višek, ker mu je Učiteljska tiskarna dala možnost, da bodo odslej avtorji lahko primerno honorirani. Tako se bo lahko bolj izbiralo. Ker polagamo z »Zvončkom« prvi temelj našemu poznejšemu kulturnemu in prosvetnemu delu glejmo, da ga dobe v roke in ga bodo čitali tudi oni otroci v šoli, ki ga dosedaj niso čitali.

3. Poročilo nadzorstva o poslovanju in računskem zaključku.

Nadzorstvo se je konstituiralo v svoji seji dne 2. februarja 1923.

Načelnik: Fran Gale, učitelj; načelnikov namestnik: Fran Skulj, učitelj; člani: Josip Ambrožič, učitelj; Fran Črnagoj, sadjarski nadzornik; Minka Maroutova, šolska ravnateljica v p.; vsi v Ljubljani.

Dne 27. decembra 1923. in 12. januarja 1924. je nadzorstvo izvršilo glavno revizijo.

Nadzorstvo je večkrat po posameznih članih pregledalo knjige ter skontroiralo blagajno.

Prepričalo se je, da posluje načelstvo uspešno, vsestransko po pravilih in da se računski zaključek za poslovno leto 1923. popolnoma ujema s knjigami, prilogami in blagajniškim stanjem.

Zato predlaga:

XX. redni občni zbor izvoli odobriti računski zaključek Hranilnice in posojilnice „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani, registrovane zadruga z omejenim jamstvom, za poslovno leto 1923. ter podeliti načelstvu absolutorii.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1924.

Za nadzorstvo:

Načelnik: Fran Gale s. r. Načelnikov namestnik: Fran Skulj s. r.
 Člani: Fran Črnagoj s. r. Minka Maroutova s. r. Josip Ambrožič s. r.

4. Razdelitev čistega dobička.

Čisti dobiček znaša ..... Din 1071.17

Glede razdelitve tega predlaga načelstvo:

a) Rezervnemu fondu po § 17. pravil ..... „ 53.55
 b) 7% obresti deležev po § 21. pravil ..... „ 499.03
 c) Ostanek ..... „ 518.59

še rezervnemu fondu, ki bo na ta način narastel od 8259.83 Din na 8778.42 Din.

Obresti deležev se bodo izplačevale vsak uradni dan po občnem zboru na predložene zadruga knjižice.

Načelstvo:

Načelnik: Alojzij Kečelj s. r. Blagajnik: Vendelin Sadar s. r.

5. Volitev v načelstvo in nadzorstvo.

Volita se po dva člana v načelstvo in nadzorstvo.

Volita se po dva namestna člana v načelstvo in nadzorstvo.

6. Pregled

o prometu in uspehu za čas od 1. januarja 1922. do 31. decembra 1923.

Poslovno leto	V teku leta								Koncem poslovnega leta															
	novih združnikov		vplačanih deležev		novih vlagateljev		vloženo		novih dolžnikov		danih posojil		zadružnikov	deležev	vlagateljev	vlog	dolžnikov	posojil	čistega dobička	za dobre namene določeno		rezerva		
	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p								Din	p	Din	p	Din
1922	42	1287	50	18	155057	02	81	155450	—	496	7987	50	208	197786	72	202	202483	89	852	72	400	—	7760	28
1923	25	312	50	19	67608	37	57	145670	—	456	8175	—	217	229713	70	172	229228	78	1071	17	750	—	8778	42

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

Čekovni račun št. 10.797.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Čekovni račun št. 10.797.

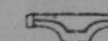
Vabilo

k

XX. rednemu občnemu zboru

ki bo

dne 2. februarja 1924. ob 10. uri v zadruga pisarni v Ljubljani,
 Francišškanska ulica št. 6.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva o zadruga poslovanju.
2. Poročilo načelstva o računskem zaključku za leto 1923.
3. Poročilo nadzorstva o poslovanju in računskem zaključku.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev v načelstvo in nadzorstvo.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se skliče pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je v smislu § 25. zadruga pravil sklepčen brez ozira na število navzočih zadrugačnikov.

Načelstvo.

1. Poročilo načelstva o zadruga poslovanju.

Po XIX. rednem občnem zboru (dne 2. februarja 1923.) se je konstituiralo načelstvo v svoji seji istega dne tako-le:

Načelnik: Alojzij Kečelj, učitelj; načelnikov namestnik: Jakob Dimnik, šolski ravnatelj; blagajnik: Vendelin Sadar, učitelj; člani: Anton Likozar, nadučitelj; Juraj Režek, učitelj; Vita Zupančičeva, strokovna učiteljica; vsi v Ljubljani.

Zadruga je član „Zadruga Zveze v Celju“, ki izvršuje zakonito predpisano revizijo.

Nadzorstvo je izvršilo glavno revizijo dne 27. decembra 1923. in 12. januarja 1924.

Načelstvo je imelo tekom poslovnega leta 13 sej.

Zadruga uraduje razen praznikov vsak četrtek in vsako soboto od 1/2 17. do 1/2 18. ure.

Koncem leta 1922. je bilo 496 zadrugačnikov s 16.838 deleži; leta 1923. je pristopilo nanovo 25 zadrugačnikov z 11.679 deleži; koncem decembra 1923. pa je postala pravoveljavna odpoved 9569 deležev; izstopilo je 65 zadrugačnikov; tedaj je koncem leta 1923. 456 zadrugačnikov z 18. 948 deleži. Odpovedani deleži se izplačajo proti predložitvi zadruga knjižice.

Koncem leta 1922. je bilo 208 hranilnih knjižic v vrednosti 197.786.72 Din, nanovo se je izdalo 19 hranilnih knjižic, uničilo pa 10. Obstoje torej 217 hranilnih knjižic v skupni vrednosti 229.713.70 Din in znaša povprečna hranilna vloga 1058.58 Din.

Zneski do 250 Din se izplačujejo takoj, oziroma naslednji uradni dan. Za zneske do 1000 Din velja 14dnevna, za zneske nad 1000 Din pa mesečna odpoved. Rentni in invalidski davek plačuje zadruga sama.

Zadruga ima pravico po § 15. svojih pravil za povečanje prometnega fonda najemati izposojila in sprejemati hranilne vloge do višine podpisanih deležev 236.850 Din.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 5%, proti polletni odpo-
vedi pa 7%. Obrestovanje se pričinja dvakrat na mesec, in sicer: 1. in 16. dan vsakega meseca. Obresti se kapita-
lizirajo celoletno.

Koncem leta 1922. je bilo zadružnikov dolžnikov 202, ki so dogovali 202.483'89 Din. Posodilo se je nanovo
57 zadružnikom, 87 zadružnikov pa je posojila popolnoma vrnilo. Torej je dolžnikov 172, ki dolgujejo skupaj
229.228'78 Din ali povprek 1332'72 Din.

Posojila dobivajo le zadružniki proti zadostni varnosti (§ 12. pravil), in sicer se vrača vsakih 100 Din posojila
(predujema na 2 podpisana pasivna deleža) po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih in sicer 11 rokov à 9 Din — p, 12. rok 5 Din 87 p
B	" 18 " " " " 17 " " 6 " — " 18. " 5 " 29 "
C	" 25 " " " " 24 " " 4 " 50 " 25. " 1 " 87 "
D	" 38 " " " " 37 " " 3 " — " 38. " 4 " 63 "
E	" 48 " " " " 47 " " 2 " 50 " 48. " 1 " 97 "
F	" 63 " " " " 62 " " 2 " — " 63. " 2 " 10 "

Zadružniki, ki prosijo za posojilo, morajo imeti vsaj eden (aktiven) delež več podpisan, nego znaša posojilo.

Na dopise brez vposlanih znamk za 4 Din se ne odgovarja. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Za načelstvo:

Načelnik:
Alojzij Kecelj s. r.

Blagajnik:
Vendelin Sadar s. r.

2. Poročilo načelstva o računskem zaključku za leto 1923.

Prejemki.		Denarni promet.		Izdatki.			
Št.	Predmet	Din	p	Št.	Predmet	Din	p
1	Gotovina 31. decembra 1922	3609	36	1	Dana posojila	145670	—
2	Vrnjena posojila	118925	11	2	Deležne vloge	125	—
3	Prejete obresti posojil	18293	21	3	Obresti deležnih vlog	139	12
4	Deležne vloge	312	50	4	Hranilne vloge	47740	65
5	Hranilne vloge	67608	37	5	Obresti hranilnih vlog	114	19
6	Naložen denar	9500	—	6	Naložen denar	15350	—
7	Obresti naloženega denarja	115	—	7	Kupljeni inventar	404	—
8	Vpisnina	58	—	8	Podpore	750	—
9	Prodani inventar	486	74	9	Davek	424	31
10	Upravni prejemki	7618	32	10	Upravni stroški	12546	12
11	Prehodni prejemki: a) čekovni promet . . Din 16000'— b) kolki . . . . . " 1424'— c) ekspanzar . . . . . " 5'17 d) drugi . . . . . " 5632'—	23061	17	11	Prehodni izdatki: a) čekovni promet . . Din 16000'— b) premije . . . . . " 192'55 c) kolki . . . . . " 1424'— d) ekspanzar . . . . . " 173'50 e) drugi . . . . . " 5632'—	23422	05
				12	Gotovina 31. decembra 1923	2902	34
		249587	78			249587	78

Promet:

Prejemki	Din 249587'78
Izdatki	" 246685'44
Skupaj	Din 496273'22

Dobiček.		Račun dobička in izgube.		Izguba.			
Št.	Predmet	Din	p	Št.	Predmet	Din	p
1	Prejete obresti posojil	18293	21	1	L. 1922. zaostale obresti posojil	1116	46
2	Zaostale obresti posojil	1634	74	2	Obresti hranilnih vlog: a) izplačane . . . . . Din 114'19 b) kapitalizirane . . . . . " 12059'26	12173	45
3	Obresti naloženega denarja	115	—	3	Davki	424	31
4	Nedvig. obresti naloženega denarja	808	24	4	Upravni stroški: a) plače . . . . . Din 10974'— b) stanarina in drugo . . . . . " 110'— c) poštnina . . . . . " 369'01 d) manipulacija in pro- vizija ček. zavoda . . . . . " 169'01 e) pisarn. potrebščine . . . . . " 754'— f) razni . . . . . " 170'10	12546	12
5	Upravni prejemki: a) poštnina . . . . . Din 271'25 b) režija . . . . . " 6845'07 c) opomini . . . . . " 502'—	7618	32	5	Podpore	750	—
				6	5% pripis rezervnemu fondu	388	—
					Dobiček	1071	17
		28469	51			28469	51

Dolg.		Bilanca.		Imetek.			
Št.	Predmet	Din	p	Št.	Predmet	Din	p
1	Deležne vloge	8175	—	1	Posojila	229228	78
2	Nedvignjene obresti deležnih vlog	1959	—	2	Zaostale obresti posojil	1634	74
3	Hranilne vloge: a) po stanju . . . . . Din 217654'44 b) kapitaliz. obresti . . . . . " 12059'26	229713	70	3	Naložen denar	11457	47
4	Rezervni fond: a) po stanju . . . . . Din 7760'28 b) vpisnina . . . . . " 58'— c) 5% pripis . . . . . " 388'—	8206	28	4	Nedvig. obresti naloženega denarja	808	24
5	Dobiček	1071	17	5	Inventar	356	58
				6	Prehodni znesek	2737	—
				7	Gotovina 31. decembra 1923	2902	34
		249125	15			249125	15

V Ljubljani, dne 31. decembra 1923.

Načelstvo:
Blagajnik: Vendelin Sadar s. r. Načelnik: Alojzij Kecelj s. r. Načel. namestnik: Jakob Dimnik s. r. Član načelstva: Juraj Režek s. r.
Član načelstva: Vita Zupančičeva s. r. Zadržni uradnik: Ivan Lenarčič s. r. Član načelstva: Anton Likozar s. r.

Ta račun z glavnimi in pomožnimi knjigami ter prilogami primerjali in v redu našli:

Nadzorstvo:
Načelnik: Fran Gale s. r. Načelnikov namestnik: Fran Skulj s. r.
Člani nadzorstva: Fran Črnagoj s. r. Minka Maroutova s. r. Josip Ambrožič s. r.